

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: [redacted]
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): [redacted]

Protokol o podání ústního vysvětlení

V Kanceláři finančního arbitra, Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1, se dne [redacted] uskutečnilo v řízení vedeném pod sp. zn. [redacted] podání ústního vysvětlení společnosti Allianz pojišťovna, a.s., IČO 47115971, se sídlem Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8 (dále jen „Instituce“), a to na základě výzvy finančního arbitra ze dne [redacted] učiněné podle § 12 odst. 2 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů.

Stav řízení před finančním arbitrem

Řízení před finančním arbitrem bylo zahájeno doručením návrhu Navrhovatele [redacted]. Finanční arbitř postupně opatřil a shromáždil důkazy potřebné pro vydání nálezů ve věci a vyzval Instituci k podání ústního vysvětlení za účelem projednání předmětu sporu.

Po důkladném prostudování všech dosud shromážděných podkladů finanční arbitř zvažuje vyslovení neplatnosti právního úkonu ve smyslu § 39 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“).

Podle § 39 občanského zákoníku je *neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům.*

Navrhovatel uzavřel s Institucí pojistné smlouvy investičního životního pojištění, jejichž předmětem byl pojistný produkt Studentinvest, který byl následně na základě návrhu pojistníka (tj. Navrhovatele) na změnu pojistných smluv změněn na pojistný produkt Pastelka. Pojistný produkt Studentinvest a pojistný produkt Pastelka jsou investičním životním pojištěním, pro které je charakteristické, že výše pojistného plnění závisí na výnosech z investování rezerv pojistného, kdy investiční riziko nese pojistník. Vzhledem k povaze investičního životního pojištění nelze předem znát výslednou hodnotu investice, resp. tato závisí na výnosech a ztrátách realizovaných na kapitálovém či jiném trhu. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“) v ustanovení § 4 odst. 1 písm. g) explicitně stanoví jako povinnou náležitost pojistné smlouvy uvedení způsobu, jakým se bude oprávněná osoba podílet na výnosech pojistitele (byla-li taková participace na výnosech pojistitele v pojistné smlouvě sjednána). Z obsahu pojistných smluv i z použité terminologie jednoznačně vyplývá, že se v daném případě jedná o smlouvy se sjednaným podílením oprávněné osoby na výnosech pojistitele ve smyslu § 4 odst. 1 písm. g) zákona o pojistné smlouvě. Pojistné smlouvy však neobsahují žádné ustanovení, kde by byl výslovně upraven způsob podílení se na výnosu, přičemž finanční arbitř se domnívá, že ani

výkladem pojistných smluv nelze dospět k podílu na výnosu pojistitele, a to z níže uvedených důvodů:

1) Pojistný produkt Studentinvest

Ve smyslu ustanovení článku 2.2.2 Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění osob platných od 1. 1. 2005 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky 2005“) poskytne pojistitel v případě dožití se dne uvedeného v pojistné smlouvě pojistné plnění ve výši hodnoty podílových jednotek zjištěné k nejbližšímu oceňovacímu dni, který následoval po vzniku pojistné události. V případě smrti pojištěného za doby trvání pojištění pak pojistitel poskytne oprávněné osobě pojistné plnění ve výši pojistné částky pro případ smrti dohodnuté v pojistné smlouvě, anebo pokud je to pro oprávněnou osobu výhodnější, výši hodnoty podílových jednotek zjištěné k oceňovacímu dni, který následoval po dni oznámení pojistné události pojistiteli.

Pojistné smlouvy pak rozdělují podílové jednotky na počáteční podílové jednotky, jež se nakupují podle článku 1.2.18 Všeobecných pojistných podmínek 2005 za běžné pojistné zaplacené v prvních dvou letech trvání pojištění, a akumulální podílové jednotky, které se podle článku 1.2.1 Všeobecných pojistných podmínek 2005 nakupují za běžné pojistné zaplacené po uplynutí dvou let trvání pojištění (nebo za jednorázové či mimořádné pojistné). Akumulační podílové jednotky se snižují o všechny poplatky uvedené v článku 2.1.6 Zvláštních pojistných podmínek pro pojištění Studentinvest - verze 04/01.01.2005 (dále jen „Zvláštní pojistné podmínky 2005“), s výjimkou poplatku na úhradu počátečních nákladů (o které se snižuje počet počátečních podílových jednotek) a poplatků za správu fondů (o které se snižuje počet všech podílových jednotek, tedy akumulální podílové jednotky i počáteční podílové jednotky jsou sníženy o poměrnou část těchto poplatků) a dále o akumulovaný dluh podle článku 2.1.6.7 Zvláštních pojistných podmínek 2005. V principu by tedy mělo být dovoditelné, jaká část pojistného je v průběhu trvání pojištění investována a jak se Navrhovatel podílí na výnosu, neboť Navrhovatel má právo na pojistné plnění odvíjející se od hodnoty podílových jednotek ponižených o shora uvedené poplatky a akumulovaný dluh.

Ve snaze dospět k výkladu podílu Navrhovatele na výnosu finanční arbitr prozkoumal ustanovení týkající se poplatků v Pojistných smlouvách. V rámci tohoto posuzování respektoval ustálenou judikaturu (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. NS 22 Cdo 61/99 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. NS 3 Cdon 227/96), podle které, jde-li o právní úkon, pro který je pod sankcí neplatnosti stanovena písemná forma, musí být určitost projevu vůle dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán. Nestačí, že účastníkovi či účastníkům právního vztahu je jasné, co je např. předmětem smlouvy, není-li to poznatelné z jejího textu. Určitost písemného projevu je objektivní kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodně pochybnosti o jeho obsahu ani u osob, které nejsou účastníky daného smluvního vztahu. Vůle smluvních stran vtělená do Pojistné smlouvy, včetně ujednání o poplatech, musí být tedy výkladem objektivně pochopitelná, vyjádřená tak, aby mohl tuto vůli bez rozumných pochybností o jejím obsahu adekvátně vnímat i typický účastník v postavení jejich adresáta. Pojistná smlouva musí mít písemnou formu podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě.

Podle ustanovení článku 2.13. Všeobecných pojistných podmínek 2005 jsou poplatky spojené s investičním životním pojištěním uvedeny ve Specifikaci podmínek pojištění. Podle ustanovení článku 2.1.6.7 Zvláštních pojistných podmínek 2005 je Instituce oprávněna účtovat Navrhovateli poplatek na úhradu počátečních nákladů, který „je určen na pokrytí

nákladů spojených se získáním pojištění, vyhotovením pojistné smlouvy a zavedením do informačního systému. Platí se formou snižování počtu počátečních podílových jednotek na účtu pojistníka o stanovené procento, a to vždy k výročnímu dni pojištění, nejméně po dobu 5 let od počátku pojištění.“ Procento, o které se snižuje počet počátečních podílových jednotek, je uvedeno ve Specifikaci podmínek pojištění - platnost od 1. 1. 2005 (dále jen „Specifikace podmínek pojištění 2005“) a činí „3,5 % z počtu počátečních jednotek ročně“. Z důvodu tohoto ustanovení nevyplývá, po jakou dobu budou příslušné počáteční podílové jednotky snižovány - zda pouze po dobu trvání pojistné smlouvy, ať pojištění skončí kdykoli, anebo po celou dobu, na kterou byla pojistná smlouva sjednána. Takto vnesená nejasnost ohledně výše počátečních nákladů, která není v Pojistných smlouvách specifikována a kdy pojistník nemá možnost se počátečními náklady seznámit, znemožňuje pojistníkovi dovodit způsob, jak se podílí na výnosech.

Stejně nejasný je i poplatek za „převod do splaceného stavu“ uvedený v článku 2.1.6.6. Zvláštních pojistných podmínek 2005, podle kterých se tento poplatek snižuje v závislosti na délce trvání pojištění, přičemž se platí v případě, že od počátku pojištění neuplynulo alespoň 5 let.“ Ve Specifikaci podmínek pojištění 2005 je tento poplatek definován jako „Úhrada dosud nesplacených počátečních nákladů spojených s touto smlouvou“. Citované ustanovení opět užívá pojem „doposud nesplacené počáteční náklady“, který není nikde v Pojistných smlouvách definován. Takto vnesená nejasnost ohledně výše počátečních nákladů, která není v Pojistných smlouvách specifikována a kdy pojistník nemá možnost se počátečními náklady seznámit, opět znemožňuje pojistníkovi dovodit způsob, jak se podílí na výnosech.

2) Pojistný produkt Pastelka

Ve smyslu ustanovení článku 2.1.3 Zvláštních pojistných podmínek pro pojištění Pastelka IJ3/IJ3J verze 01/01.01.2010 (dále jen „Zvláštní pojistné podmínky 2010“) poskytne pojistitel v případě smrti každého pojištěného dítěte za doby trvání pojištění oprávněné osobě pojistné plnění ve výši pojistné částky dohodnuté v pojistné smlouvě. V případě smrti jediného pojištěného dítěte pojistitel navíc vyplatí oprávněné osobě vyšší hodnoty podílových jednotek zjištěné k oceňovacímu dni, který následoval po dni oznámení pojistné události pojistiteli, anebo pokud je to pro oprávněnou osobu výhodnější zaplacené pojistné snížené o částku již vyplacených pojistných plnění z hlavního pojištění při dožití jednotlivých pojištěných dětí. V případě dožití se nejmladšího pojištěného dítěte výstupního věku, je pojištění převedeno do splaceného stavu (pokud si nejmladší dítě nepožádá před koncem pojištění o výplatu pojistného plnění) a v souladu s článkem 2.1.10.2 poskytuje pojistitel pojistné plnění ve výši aktuální hodnoty podílových jednotek ke dni zániku pojištění ve splaceném stavu. V případě dožití ostatních pojištěných dětí pojistitel vyplatí každému pojištěnému dítěti pojistné plnění ve výši podílu hodnoty akumulačních podílových jednotek k počtu pojištěných dětí. Hodnota podílových jednotek bude zjištěna k nejbližšímu oceňovacímu dni, který následuje po vzniku pojistné události.

Pojistné smlouvy pak rozdělují podílové jednotky na počáteční podílové jednotky, jež se nakupují podle článku 1. 2. 18 Všeobecných pojistných podmínek pro pojištění osob platných od 1. 1. 2010 (dále jen „Všeobecné pojistné podmínky 2010“) za běžné pojistné zaplacené v prvních dvou letech trvání pojištění, a akumulační podílové jednotky, které se podle článku 1.2.1 Všeobecných pojistných podmínek 2010 nakupují za běžné pojistné zaplacené po uplynutí dvou let trvání pojištění (nebo za jednorázové či mimořádné pojistné). Akumulační podílové jednotky se snižují o všechny poplatky uvedené v článku 2.1.8 Zvláštních pojistných podmínek 2010, s výjimkou poplatku na úhradu počátečních nákladů (o které se snižuje počet

počátečních podílových jednotek) a poplatků za správu fondů (o které se snižuje počet všech podílových jednotek, tedy akumulací podílové jednotky i počáteční podílové jednotky jsou sníženy o poměrnou část těchto poplatků) a dále o rizikové pojistné podle článku 2.1.8 Zvláštních pojistných podmínek 2010 a o akumulovaný dluh podle článku 2.1.11 Zvláštních pojistných podmínek 2010. V principu by tedy mělo být dovoditelné, jaká část pojistného je v průběhu trvání pojištění investována a jak se Navrhovatel podílí na výnosu, neboť Navrhovatel má právo na pojistné plnění odvíjející se od hodnoty podílových jednotek ponížených o shora uvedené poplatky, pojištění a akumulovaný dluh.

Ve snaze dospět k výkladu podílu Navrhovatele na výnosu finanční arbitř prozkoumal ustanovení týkající se poplatků v Pojistné smlouvě. Taktéž v rámci tohoto posuzování respektoval ustálenou judikaturu (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. NS 22 Cdo 61/99 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. NS 3 Cdon 227/96), podle které, jde-li o právní úkon, pro který je pod sankcí neplatnosti stanovena písemná forma, musí být určitost projevu vůle dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán. Nestačí, že účastníkovi či účastníkům právního vztahu je jasné, co je např. předmětem smlouvy, není-li to poznatelné z jejího textu. Určitost písemného projevu je objektivní kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodně pochybnosti o jeho obsahu ani u osob, které nejsou účastníky daného smluvního vztahu. Vůle smluvních stran vtělená do Pojistné smlouvy, včetně ujednání o poplatcích, musí být tedy výkladem objektivně pochopitelná, vyjádřená tak, aby mohl tuto vůli bez rozumných pochybností o jejím obsahu adekvátně vnímat i typický účastník v postavení jejich adresáta. Pojistná smlouva musí mít písemnou formu podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě.

Podle ustanovení článku 2.1.8. Zvláštních pojistných podmínek 2010 stanoví Instituce výši poplatků a intervaly jejich placení ve Specifikaci podmínek pojištění. Podle ustanovení článku 2.1.8.1 Zvláštních pojistných podmínek 2010 je Instituce oprávněna účtovat Navrhovateli poplatek na úhradu počátečních nákladů, který „je určen na pokrytí nákladů spojených se získáním pojištění, vyhotovením pojistné smlouvy a zavedením do informačního systému. Platí se formou snižování počtu počátečních podílových jednotek na účtu pojistníka o stanovené procento, a to vždy k výročnímu dni pojištění.“ Procento, o které se snižuje počet počátečních podílových jednotek, je uvedeno ve Specifikaci podmínek pojištění a činí „9,5 % z počtu počátečních jednotek ročně; strhává se po dobu trvání pojištění“. Z dikce tohoto ustanovení vyplývá, že příslušné počáteční podílové jednotky budou o příslušné procento snižovány pouze po dobu trvání pojistné smlouvy, ať pojištění skončí kdykoli.

Nejasnost do shora uvedeného ustanovení o poplatku počátečních nákladů vnáší ustanovení o odkupném uvedené též ve Specifikaci podmínek pojištění pro pojištění Pastelka IJ3/IJ3J, platnost od 1.1.2010 (dále jen „Specifikace podmínek pojištění 2010“), které uvádí: „odkupné je rovno aktuální hodnotě fondu po stržení doposud neuhrazených počátečních nákladů ponížené o stornopoplatek a akumulovaný dluh; stornopoplatek je stržen z aktuální hodnoty počátečních jednotek snížených o úhradu doposud nesplacených počátečních nákladů, z akumuláčních podílových jednotek a z bonusových jednotek, činí minimálně 400 Kč; úhrada doposud neuhrazených počátečních nákladů závisí na sjednané pojistné době a době trvání pojištění“. A dále tvrzení Instituce uvedené v emailové korespondenci s Navrhovatelem ze dne [redacted] vysvětlující, že: „Výše počátečních nákladů, které k datu storna nebyly uhrazeny se pro daný produkt (tarif IJ3) vypočítá podle následujícího vzorce: počet počátečních jednotek - počet počátečních jednotek * (1 - 0,095) ^ ((sjednaná pojistná doba - dokončená doba trvání pojištění)), kde 0,095 je v minulé komunikaci zmíněný a níže upřesněný roční poplatek na úhradu počátečních nákladů (tedy 9,5% z počátečních

podílových jednotek), který by byl za předpokladu, že by pojistná smlouva nebyla zrušena, strháván každý rok ve výroční den.

Shora citované ustanovení o odkupném užívá pojem „doposud neuhrazené počáteční náklady“, který není nikde v Pojistných smlouvách definován. Vztah mezi doposud neuhrazenými počátečními náklady a ustanovením o ročním poplatku na úhradu počátečních nákladů není zřejmý. Z ustanovení o ročním poplatku na úhradu počátečních nákladů vyplývá, že bude hrazen pouze po dobu trvání pojištění bez ohledu na to, kdy pojištění skončí. Výklad Instituce, jak je shora uvedeno, je jiný. Obě ustanovení dohromady připouštějí oba naznačené výklady, a tudíž jsou neurčitá. V případě výkladu, který zastává Instituce, tj. že jsou zde konkrétní počáteční náklady, které Instituce prostřednictvím schématu používajícího počáteční podílové jednotky rozpouští v průběhu doby trvání pojištění a v případě jeho dřívějšího skončení je odečte od aktuální hodnoty fondu, však vnáší nejasnost ohledně výše počátečních nákladů. Ta totiž není nikde v Pojistné smlouvě specifikována a pojištěný tak nemá možnost se s nimi seznámit a tudíž ani dovodit způsob, jak se podílí na výnosech.

Finanční arbitr se tedy domnívá, že ustanovení o poplatcích pro pojistný produkt Studentinvest a pro pojistný produkt Pastelka jsou natolik nejasná a netransparentní, že ani jejich výkladem nelze dospět ke způsobu, jakým se Navrhovatel podílí na výnosu pojistitele.

Finanční arbitr vyzval zástupce Instituce ke smírnému řešení sporu a poskytl jí lhůtu 15 dnů ode dne konání podání ústního vysvětlení ke sdělení, zda Instituce přistoupí na smírné řešení sporu, případně předloží své vyjádření.

Zástupce Instituce prohlašuje, že si protokol přečetl, jeho obsah bere na vědomí a nežadá změn, doplnění ani oprav.

Skončeno: [redacted] Přečteno a podepsáno v Praze dne [redacted]

Po skončení ústního vysvětlení nahlédl zástupce Instituce do spisu vedeného pro řízení.

Za Instituci: [redacted]

Za finančního arbitra: [redacted]

[redacted]